

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Стан розвитку дистанційного навчання до карантину

Для професійного розвитку вчителів в Інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка протягом останніх 5 років створено більше ніж 300 дистанційних модулів за різними напрямками (<http://e-learning.ippo.kubg.edu.ua>), з яких 46 модулів з розвитку цифрової компетентності вчителя й запровадження ІКТ в освітньому процесі.

Два очних вибіркового модулі, які проводились протягом «Організація дистанційного навчання» та «Методика створення дистанційних курсів» відвідали 148 учителів.

Для визначення потреб учителів у дистанційному навчанні протягом 2019-2020 н.р. опитано 270 учителів природничо-математичних дисциплін. Більшість учителів визначили потребу навчатись у післядипломній освіті заочною формою навчання (Рис. 1).

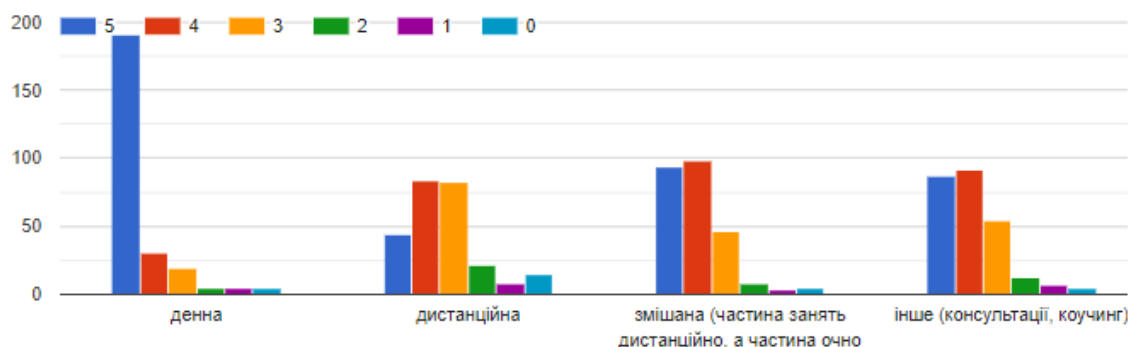

Рис. 1 Відповіді вчителів щодо бажаної форми підвищення кваліфікації (кафедра природничо-математичної освіти і технологій, березень 2020 р.)

Більшість учителів, які відвідали модулі з організації дистанційного навчання й мали зацікавленість використовувати дистанційні технології відповіла, що вже мала досвід дистанційного навчання (Рис.2), лише 19% учителів зазначили, що в їх закладі є дистанційна платформа навчання, а 5% – планується запроваджувати системи управління дистанційним навчанням у школі.

Чи навчались Ви дистанційно?

58 відповідей

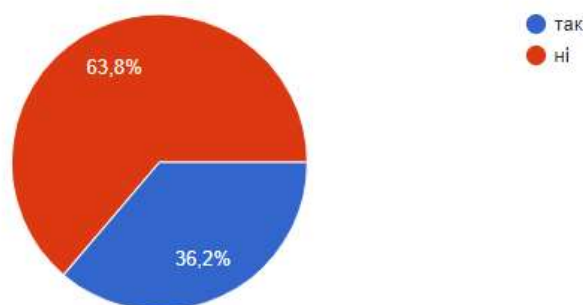

Рис. 2. Відповіді вчителів, які навчались на модулі «Організація дистанційного навчання» щодо досвіду навчання дистанційно

До початку карантинних обмежень більшість учителів міста Києва пройшли планові курси підвищення кваліфікації за очною формою навчання. Учителі скористались програмами професійного розвитку на базі шкіл та районів міста Києва.

Перші кроки під час карантину

З березня 2020 року у зв'язку з карантинними обмеженнями всі програми підвищення кваліфікації в ІПО для педагогів міста Києва здійснювалися лише за дистанційною формою навчання. Перед інститутом і Департаментом освіти і науки міста Києва була поставлена задача організувати та провести навчання вчителів із впровадження дистанційних технологій навчання та організувати проведення телеуроків для учнів на телеканалі ТРК Київ.

Для організації дистанційного навчання учнів у березні було проведено два вебінари для педагогів і керівників закладів освіти «Організація дистанційного навчання закладом освіти» та для учнів 5-11 класів і вебінар «Як навчатися дистанційно? Відкриті ресурси», відеозаписи розміщено на порталі ІПО та Департаменту освіти і науки м. Києва (<https://youtu.be/tMR5xddFZi4>, <https://youtu.be/MVqOBDgVOt4>). На сайті «Столичний центр відкритої освіти розміщено відкриті електронні освітні ресурси для дистанційного навчання учнів у розділі «Дистанційне навчання учнів», а для педагогів та учнів на сайті ІПО створено блог консультацій із впровадження дистанційного навчання.

Для додаткового інформування вчителів кафедра природничо-математичної освіти і технологій на конференції «Дистанційне підвищення кваліфікації вчителів природничо-математичних дисциплін, технологій і предмета «Захист Вітчизни» презентувала свої дистанційні модулі <https://qrgo.page.link/6bQjw>.

З початком карантинних обмежень виникла потреба вчителів в отриманні додаткових знань з питань запровадження дистанційного навчання.

Освітня агенція міста Києва (<https://monitoring.in.ua/monitorings/>) на виконання доручення Департаменту освіти і науки Київської міської державної адміністрації опитала 4823 учителів й отримала результати, що 24,8% учителів під час карантину скористались курсами підвищення кваліфікації онлайн.

Відповіді вчителів на відкриту частину запитання: «Як Ви підвищуєте свій професійний рівень під час карантину?», %

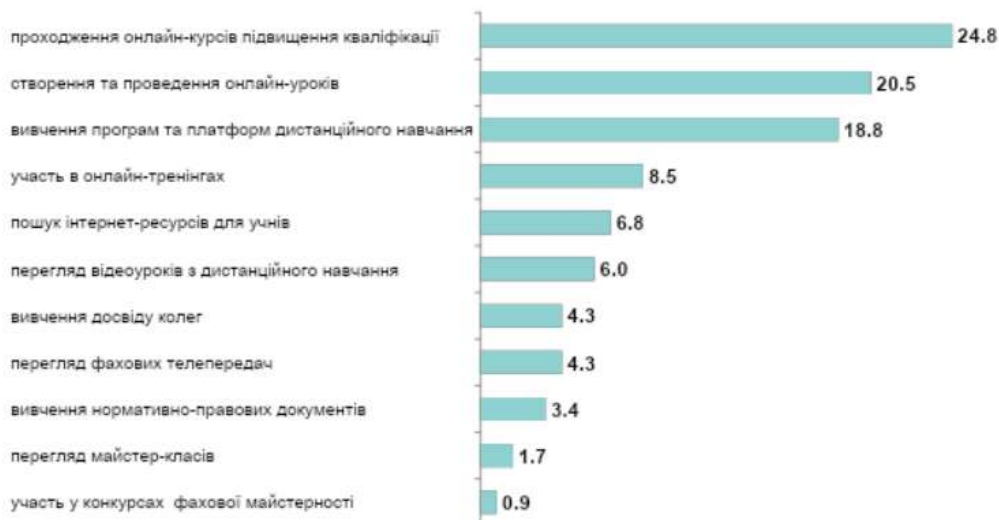

Рис. 3. Відповіді вчителі щодо форми підвищення кваліфікації

Час, який учителі щодня витрачають на самоосвіту, %

Рис.4. Час, який витрачають вчителі на самоосвіту

В Інституті післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка відповідно до запитів суспільства прийнято рішення:

- усі очні модулі, які є затребуваними для вчителів перевести в дистанційний формат;
- продовжити супровід дистанційних курсів протягом літа;

- створити модулі з питань запровадження дистанційної та змішаної форми навчання.

Більшість викладачів інституту вже мала дистанційні модулі, тому готова була для роботи з їх оновлення та створення нових на основі матеріалу очних модулів. Центр інформаційних технологій долучився до допомоги викладачам щодо розміщення дистанційних модулів на платформу інституту.

Для створення дистанційних модулів для підготовки вчителів різних предметів до дистанційного та змішаного навчання в умовах карантинних обмежень та виконання доручення Департаменту освіти і науки КМДА Інститутом післядипломної освіти взято участь в узагальненні досвіду впровадження дистанційного навчання у м. Києві протягом карантину та планується його публікація.

На платформі інституту післядипломної освіти навчаються дистанційно не тільки вчителі міста Києва, але й педагоги зі всіх областей України. Навчання продовжується також і влітку. Наприклад, у липні 2020 р. на платформі інституту зареєстровано й навчається 3000 учителів. Для того щоб пройти модулі потрібно зареєструватись на нього на платформі дистанційного навчання. Проходження модуля дає можливість отримати сертифікат про підвищення кваліфікації на 10 годин. Банк модулів постійно оновлюється.

Висновки та рекомендації

Реалізацію дистанційного навчання регулюють нормативно-правові документи 2013 року. У 2020 році відповідно до швидкого розвитку цифрових технологій і викликів сьогодення (карантинні обмеження) є потреба прийняти нове Положення про дистанційне навчання для всіх закладів освіти. Проект положення про дистанційне навчання, який проходив обговорення влітку 2020 року стосується лише загальної середньої освіти. Є потреба й в оновленні санітарно-гігієнічних норм використання комп'ютерної техніки.

Для того щоб в умовах демонополізації післядипломної освіти бути конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг, викладачі післядипломної освіти мають тісно співпрацювати з педагогами та керівниками закладів освіти, вивчати їх потреби й надавати професійну науково-методичну підтримку, у тому числі в питаннях впровадження дистанційних технологій навчання [1].

Організація постійного зворотного зв'язку з тими, хто отримує освітні послуги надає можливість швидко реагувати на потреби тих, хто навчається та приймати управлінські рішення. Наприклад, проведення консультацій, створення безпечного інформаційного середовища, тощо. Використовувати всі можливості сайту навчального закладу як основи електронно-освітнього середовища [4].

Потрібно змінити підходи деяких викладачів щодо створення дистанційних модулів навчання з використанням цифрових інструментів

онлайн співпраці і взаємодії, інтерактивного змісту (відео, презентації, плакати, тощо), забезпечити розвиток цифрової компетентності тих, хто навчає дистанційно на основі вивчення найкращих практик [2].

Кожен навчальний заклад має створити стратегічний план впровадження цифрових технологій в освітній процес, положення або методику створення й використання електронних освітніх ресурсів і вимог до них, професійний розвиток викладачів для отримання вищого рівня цифрової компетентності.

Наявність дистанційної платформи й досвід викладачів щодо підвищення кваліфікації вчителів дистанційно сприяли швидкому адаптуванню інституту післядипломної освіти до вимог сьогодення.

Найбільш затребуваною технологією, починаючи з 2020-2021 навчального року, буде використання змішаного навчання [3], за допомогою якої навчальні заклади можуть використати всі можливості як очної, так і дистанційної форми навчання. Наприклад, протягом липня робоча комісія при Департаменті освіти і науки Київської міської державної адміністрації має розробити моделі змішаного навчання в умовах карантинних обмежень враховуючи особливості закладів загальної середньої освіти.

Джерела інформації:

1. Воротникова І. П. Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посібник / І.П. Воротникова, С.В. Якубов., К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 140 с.

2. Воротникова І.П. Умови формування цифрової компетентності вчителя у післядипломній освіті. Збірник наукових праць “Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”. 2019. №6. С. 110-118. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.6.101118>

3. Кухаренко В. М. Теорія та практика змішаного навчання: монографія. Харківський політехнічний ін-т. нац. техн. ун-т. Харків: КП «Міськдрук», 2016. 284 с. <https://qrgo.page.link/vWJsb>

4. Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі) / Громко Г., Мельник О., Сокол І., Черних О., Київ: ВАІТЕ, 2020. 20 с. <https://qrgo.page.link/WeCdv>

Ірина Воротникова

завідувач кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, к. пед. н., доцент

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

У статті проаналізовано стан розвитку дистанційного навчання до карантину в Інституті післядипломної освіти міста Києва, наведено досвід запровадження дистанційних технологій у післядипломній освіті міста Києва в умовах карантинних обмежень, проаналізовано потребу вчителів до карантину в онлайн навчанні та під час карантину, виділено задачі післядипломної освіти щодо професійного розвитку вчителів до запровадження дистанційних технологій. Наведено статистичні дані опитування 4832 вчителів столиці України Освітньою агенцією міста Києва щодо потреб у підвищенні професійного рівня з питань впровадження дистанційних технологій навчання та часу витраченого вчителями на самоосвіту підчас карантину. Установлено, що важливими аспектами успішної реалізації дистанційного навчання для післядипломної освіти є: наявність нормативно-правової бази, яка відповідає вимогам часу; неперервна співпраця з партнерами й учасниками післядипломної освіти (вчителі, керівники закладів освіти, методичні служби, управління та Департамент освіти і науки), наявність систем управління дистанційним навчанням й ефективне використання сайту організації; необхідність створення стратегічного плану впровадження ІКТ в освітній процес і положень, які регулюють використання та створення електронних освітніх ресурсів для дистанційного навчання; співпраця викладачів інституту та Центру інформаційних технологій з питань технічної підтримки, консультацій і розміщення дистанційних модулів на платформі закладу; підвищення рівня цифрової компетентності викладачів інституту післядипломної освіти, адаптивність до змін і запровадження змішаного навчання в умовах карантинних обмежень.

PREPARATION OF TEACHERS FOR THE USE OF REMOTE TECHNOLOGIES IN POSTGRADUATE EDUCATION

The article analyzes the state of development of distance learning to quarantine at the Institute of Postgraduate Education in Kyiv, presents the experience of introducing distance technologies in postgraduate education in Kyiv during quarantine, and analyzes the need for teachers during quarantine in postgraduate education online, obtaining competencies for distance learning. Education Agency of Kyiv shows Statistics of the survey by the of 4832 teachers